NEDERLANDSE VERENIGING VOOR RECHTSPRAAK

0 BD

De Minister van Veiligheid en Justitie
Mr. I.W. Opstelten
Postbus 20301
2500 EH DEN HAAG

Datum
6 februari 2014

Uw kenmerk
442137

Contactpersoon

Onderwerp
Advies op het wetsvoorstel digitale processtukken

Geachte heer Opstelten,

Bij brief van 30 oktober 2013, met kenmerk 442137, heeft u de Nederlandse Vereniging voor Rechtspraak (hierna: NVvR) om advies gevraagd over het concept-wetsvoorstel digitale processtukken. Dit advies is voorbereid door de leden van de vereniging en vastgesteld door de Wetenschappelijke Commissie van de NVvR.

Strekking wetsvoorstel

Dit wetsvoorstel beoogt, blijkens de memorie van toelichting, het gebruik van digitale processtukken te faciliteren en te kanaliseren. Daartoe bevat het een regeling voor de integriteit van processtukken in elektronische vorm, een regeling voor elektronisch ondertekenen van processtukken en een regeling voor het langs elektronische weg doen van aangifte, indienen van verzoeken, schrifturen en klaagschriften en het instellen van rechtsmiddelen.

Advisering

De NVvR is een voorstander van digitalisering van de rechtspraak. Dit wetsvoorstel vormt een goede stap in de richting van de voor een toekomstbestendige rechtspraak noodzakelijke digitalisering van het strafrecht. De minister heeft er, blijkens de memorie van toelichting, voor gekozen het digitaliseringsproces te starten met een tussenfase waarin zowel schriftelijke als elektronische indiening van stukken mogelijk is. Dit geeft de rechtspraak de tijd en de mogelijkheid om tot een gedegen, betrouwbaar en voor burgers begrijpelijk en toegankelijk elektronisch werkproces te kunnen komen. Hiervoor is een goed wettelijk kader van belang. In dat licht geeft het wetsvoorstel de NVvR aanleiding tot het maken van de volgende opmerkingen.

Lange Voorhout 7 • Postbus 30315, 2500 GH Den Haag
Telefoon: 070-3611420 • info@nvvr.org • www.nvvr.org

2/11/2014 09:03 002

Ontvangst van stukken
Sommige in te voegen bepalingen scheppen de verplichting voor de ontvangende dienst om de ontvangst te bevestigen en regelen hoe het tijdstip van ontvangst van het digitaal toegezonden document moet worden vastgesteld. Andere bepalingen regelen die verplichting niet. Volgens de NVvR geniet het de voorkeur om in alle gevallen waarin een document digitaal kan worden toegezonden, de verplichting in het leven te roepen de ontvangst daarvan te doen bevestigen. De NVvR adviseert de minister daarom deze verplichting voor al de gevallen waarin sprake is van de mogelijkheid tot het digitaal toezenden van stukken op te nemen in het wetsvoorstel.
Voorts is de NVvR van mening dat eenmaal in algemene zin dient te worden vastgesteld dat als tijdstip van ontvangst heeft te gelden het in het systeem van het ontvangende account geregistreerde tijdstip van overdracht. De NVvR adviseert de minister ter zake van het bovenstaande een regeling op te nemen in het wetsvoorstel.

Digitale systemen zijn niet onfeilbaar. Er kan immers storing ontstaan. Dergelijke storingen kunnen tot gevolg hebben dat het voor indieners van digitale stukken niet mogelijk blijkt om deze indiening binnen de daarvoor gestelde termijn te laten plaatsvinden. Wegens de mogelijke gevolgen voor de indiener van stukken adviseert de NVvR de minister aan de verschoonbaarheid van termijnoverschrijdingen aandacht te besteden in de memorie van toelichting en zo nodig in het wetsvoorstel een voorziening te treffen. De Hoge Raad hanteert overigens een redelijk soepele lijn wat betreft niet verwijtbare termijn-overschrijdingen; dit zou ook kunnen worden doorgetrokken naar technologische toepassingen als de onderhavige.

Overigens wijst de NVvR erop dat het voor een goede organisatie van de ontvangst van stukken van belang is dat in de uitvoeringsmaatregelen wordt vastgelegd naar welk e-mailadres stukken kunnen worden verzonden. Binnen de rechtspraak bestaat immers een veelheid aan e-mailadressen: iedere medewerker heeft een eigen e-mailaccount. Voor de bepaling van de juiste ontvangst van digitale stukken kan slechts één account bepalend zijn. De NVvR adviseert de minister hieraan nu reeds aandacht te besteden in de memorie van toelichting.

Ondertekening
De voorgestelde artikelen 138 e en 138 f Sv regelen de elektronische ondertekening van digitale stukken. Artikel 138 e Sv luidt als volgt: onder een elektronische handtekening wordt een handtekening verstaan die bestaat uit elektronische gegevens die gehecht zijn aan of logisch verbonden zijn met andere elektronische gegevens en die de ondertekenaar identificeren.
Artikel 138f luidt: onder getekend of ondertekend respectievelijk waarmerken of gewaarmerkt wordt mede verstaan een ondertekening respectievelijk waarmerking met een elektronische handtekening die voldoet aan de bij algemene maatregel van bestuur te stellen eisen.
De NVvR is van mening dat het door de wijze waarop de hierboven genoemde bepalingen zijn opgesteld, in de toekomst lastiger wordt om in te kunnen spelen op technologische ontwikkelingen en/of op in de praktijk ervaren problemen met het gebruik van de elektronische handtekening of het kunnen vaststellen van de authenticiteit van digitale stukken. De NVvR adviseert de minister daarom de eisen waaraan een elektronische handtekening moet voldoen, op te nemen in een algemene maatregel van bestuur en

2/11/2014 09:03 003

hiernaar te verwijzen in artikel 138e Sv. Deze aanpassing van de tekst van voorgesteld artikel 138e Sv zou ook gevolgen hebben voor andere artikelen met regelingen ter zake van de elektronische handtekening, omdat hierin kan worden volstaan met een verwijzing naar artikel 138e Sv, zoals bijvoorbeeld in voorgesteld artikel 138f Sv.

Echtheid documenten

Het voorgestelde nieuwe derde lid van artikel 149a Sv bepaalt dat van een processtuk in elektronische vorm de integriteit kan worden nagegaan doordat iedere wijziging daarvan kan worden vastgesteld. De NVvR is van mening dat digitale documenten juist dienen te worden beveiligd tegen wijzigingen en dat het niet wenselijk is dat steeds nieuwe versies van een digitaal document worden gemaakt. Als het nodig is om een gewijzigde versie van een document in het geding te brengen, dan ontstaat een nieuw document dat opnieuw moet worden gewaarmerkt en ingebracht. In de wet of een algemene maatregel van bestuur moet worden geregeld in welk format en met welke beveiliging documenten aan het dossier moeten worden toegevoegd, bijvoorbeeld als PDF-file. Van ieder document zal (bij de huidige stand van de techniek) een hashwaarde moeten worden berekend. Deze hashwaarde is een unieke waarde die verandert als ook maar de minste wijziging in het document wordt aangebracht. Op ieder moment moet kunnen worden gecontroleerd of het document nog steeds overeenstemt met de oorspronkelijke versie. De NVvR adviseert de minister om het wetsvoorstel gelet op het bovenstaande aan te passen.

Tekstuele opmerking

Artikel 1, onder B, regelt dat verzoeken krachtens *deze wet* ook digitaal kunnen worden ingediend. De NVvR vraagt zich af, nu het gaat om een nieuw artikel 36f Sv, of hier niet wordt bedoeld krachtens *deze titel*. De NVvR adviseert de minister hieraan aandacht te besteden en het wetsvoorstel zo nodig aan te passen.

Namens de Nederlandse Vereniging voor rechtspraak,
De Wetenschappelijke Commissie

M.E. de Meijer
voorzitter